

کووید ۱۹ ریشه کن نخواهد شد/ ویروس کرونا خیلی "جهش ژنتیکی" پیدا نمی‌کند کووید ۱۹ ریشه کن نخواهد شد

یک دکترای بهداشت عمومی و جمعیت دانشگاه بریتیش کلمبیا (UBC) با بیان اینکه کووید ۱۹ بیماری است...

ایسنا/کرمان: یک دکترای بهداشت عمومی و جمعیت دانشگاه بریتیش کلمبیا (UBC) با بیان اینکه کووید ۱۹ بیماری است که به احتمال قوی ریشه کن نخواهد شد و بعد از دستیابی به واکسن موثر احتمالا حالتی شبیه بیماری های عفونی تنفسی دیگر پیدا خواهد کرد گفت: فعلا چیزهای زیادی است که درباره رفتار ویروس کرونا نمی دانیم اما روز بروز درکمان نسبت به این ویروس بهتر می شود ولی در مجموع پیش بینی رفتار کووید ۱۹ سخت است.

دکتر "محمد کارآموزیان" در گفت و گوی تفصیلی با ایسنا درباره شرایط اپیدمی کرونا در دنیا و ایران گفت: تا به امروز بیش از ۳۴ میلیون نفر در سراسر دنیا مبتلا به بیماری کووید ۱۹ هستند که ۹۹ درصد این بیماران حالت خفیف و تنها یک درصد به فرم شدید یا بحرانی این بیماری مبتلا شده اند.

وی با تاکید بر این نکته مهم که به هیچ عنوان نباید میزان آمار مبتلایان قطعی به کووید ۱۹ براساس آزمایشات تشخیصی را با یکدیگر مقایسه کرد افزود: نکته خیلی مهم در مورد این اعداد این است که نباید صرفا در بین کشورهای مختلف مورد مقایسه قرار بگیرند. باید دقت داشت که اگر کشوری تست تشخیصی کمتری انجام بدهد، قطعاً تعداد کمتری بیمار رو شناسایی خواهد کرد و در نتیجه تمام این اعداد متفاوت خواهند بود.

این اپیدمیولوژیست بیماری های عفونی درباره میزان سرایت پذیری و شیوع ویروس کرونا در دنیا نیز گفت: سرعت شیوع ویروس با عدد سرایت (شاخص R-zero) اندازه گیری می شود. به زبان ساده این شاخص نشان دهنده میانگین تعداد افرادی است که یک فرد آلوده به ویروس می تواند ویروس را به آنها انتقال دهد.

کارآموزیان با بیان اینکه اگر عدد سرایت بیشتر از یک باشد، تعداد موارد مبتلا به بیماری به صورت تصاعدی افزایش پیدا خواهد کرد اظهار کرد: در مقابل اگر عدد سرایت کمتر از یک باشد، بیماری سرانجام متوقف می شود زیرا افراد جدید کافی برای آلوده شدن کم می شوند.

سرایت پذیری کرونا در دنیا بین ۱.۵ تا ۲.۵

این متخصص بهداشت با تاکید بر اینکه عدد سرایت ثابت نبوده و بر اساس تغییر رفتار ما یا با ایجاد ایمنی، تغییر پیدا خواهد کرد افزود: عدد سرایت در ایران با انگلیس یا کانادا یا چین می تواند متفاوت باشد. در مورد بیماری کووید ۱۹ در حال حاضر اعداد مختلفی بین ۱.۵ تا ۲.۵ گزارش شده است که به هر حال بالای یک بوده و نشان از رشد نمایی بیماری را دارد.

وی در پاسخ به این سوال که "آیا با آغاز فصل پاییز و زمستان و شیوع همزمان ویروس کرونا و آنفلوآنزا، شاهد یک فاجعه جهانی در زمستان ۲۰۲۰ خواهیم بود؟" گفت: جواب این سوال یک بله یا خیر ساده نیست و نیاز به توضیح دارد. می توان انتظار داشت که بیماری کووید ۱۹ دوره فصلی ابتلا به آنفلوآنزا را پیچیده تر کند.

کارآموزیان ادامه داد: آنفلوآنزا یک بیماری فصلی است که در فصول پاییز و زمستان بیشتر رخ می دهد و این خود باعث مراجعه بیشتر بیماران به مراکز درمانی و فشار به سیستم درمانی خواهد شد؛ که مدتهاست تحت فشار بیماری کووید ۱۹ بوده و تا حد قابل توجهی خسته و فرسوده شده است و قطعاً این هجوم بیماران می تواند خدمت رسانی را مختل و مرگ و میر را افزایش دهد.

ابتلای همزمان به دو بیماری آنفلوآنزا و کرونا تقریباً احتمال پایینی دارد

این اپیدمیولوژیست بیماری های عفونی با تاکید بر اینکه استفاده از ماسک، فاصله گذاری اجتماعی و فیزیکی، دور کاری، تعطیلی مدارس و سایر استراتژی ها برای به حداقل رساندن شیوع کووید ۱۹ و همچنین کاهش انتقال سایر بیماری های عفونی تنفسی بسیار موثر است افزود: ما هنوز واکسن کووید ۱۹ را نداریم، اما باید به این موضوع نیز توجه داشت که واکسن های آنفلوآنزا ایمن و با تاثیرپذیری متوسط در دسترس همگان است که می تواند شیوع آنفلوآنزا را حداقل کنترل کند ضمن آنکه باید به این نکته توجه داشت که ادعای "واکسناسیون آنفلوآنزا خطر ابتلا به SARS-CoV-2 را افزایش می دهد" یک ادعای نادرستی است.

وی با تاکید بر اینکه واکسناسیون علیه آنفلوآنزا باعث نمی شود که افراد بیشتر یا کمتر به ویروس SARS-CoV-2 مبتلا شوند اظهار کرد: همچنین باید به این موضوع نیز توجه داشت ابتلای همزمان به دو بیماری آنفلوآنزا و کرونا تقریباً احتمال پایینی دارد.

این دکترای بهداشت عمومی و جمعیت دانشگاه بریتیش کلمبیا افزود: احتمال ابتلا به آنفلوآنزا حدود ۱۰ تا ۲۰ درصد است، پس دریافت واکسن آنفلوآنزا امر مهم و کمک کننده ای به کاهش دشواری همزمانی این دو بیماری برای سیستم بهداشتی خواهد بود.

کارآموزیان در بخش دیگری از گفت و گوی تفصیلی خود با ایسنا درباره علل ورود ایران به موج سوم اپیدمی کرونا گفت:

اکثر کشورهای دنیا در حال تجربه موج دوم بیماری کووید هستند اما در ایران به دلایل مختلف از قبیل زودتر شروع شدن این اپیدمی، رعایت نکردن پروتکل های بهداشتی توسط مردم، عدم حمایت دولت از مردم با فراهم کردن بسته های حمایتی معیشتی، مدیریت ضعیف گردهمایی ها و ... متأسفانه شاهد موج سوم این بیماری هستیم.

این اپیدمیولوژیست بیماری های عفونی تاکید کرد: تا زمانی که اپیدمی در کشور کنترل نشود و یا واکسن برای استفاده عموم در دسترس قرار نگیرد دلیلی برای بهبود اوضاع به ذهنمان نمی رسد.

وی در بخش دیگری از صحبت های خود در پاسخ به این سوال که آیا ویروس کرونا روز به روز جهش یافته تر می شود؟ گفت: در مورد جهش ویروس بحث مفصل است. ویروس کرونا به دلایل بیولوژیکی و توانایی اصلاح رونوشت های ژنتیکی اش خیلی جهش پیدا نمی کند. از توالی SARS-CoV-2 در ووهان چین در دسامبر ۲۰۱۹ گرفته تا توالی های اخیر در ایالات متحده آمریکا، با وجود اینکه ویروس به سراسر جهان و میزبان های متعدد انسانی راه یافته است اما کمتر از ۱۰ جهش در ۳۰ هزار مکان بالقوه در ژنوم آن وجود داشته که این موضوع لزوماً چیز بدی خصوصاً در بحث تولید واکسن کووید ۱۹ نیست.

به نفع ویروس است که افراد بیشتری را آلوده کند

دکترای بهداشت عمومی و جمعیت دانشگاه بریتیش کلمبیا با بیان اینکه اگر ویروس به سرعت و مکرراً جهش پیدا کند تولید واکسن موثر برایش سخت خواهد بود اظهار کرد: از لحاظ زیستی و تکاملی به نفع ویروس است که افراد بیشتری را آلوده کند اما آنها را از بین نبرد چون ویروس برای زنده ماندن به میزبان نیاز دارد و به عبارتی زنده بودن آن به وجود انسان ها بستگی دارد. پس معمولاً ویروس ها بعد از مدتی به سمت کم شدن کشندگی و بیشتر شدن قابلیت سرایت رفته تا بتوانند در جمعیت میزبان بقا پیدا کنند. اتفاقی که بر اساس گزارشات اخیر در چند قسمت از دنیا برای ویروس در حال رخ دادن است.

کارآموزیان در بخش دیگری از این گفت و گو درباره بازگشایی مدارس و تاثیر آن بر شیوع ویروس کرونا نیز گفت: مسئله بازگشایی مدارس موضوع مهم و پیچیده ای است. تعطیلی مدارس تأثیرات منفی واضحی بر سلامت کودکان، آموزش و پرورش آنها، درآمد خانواده و اقتصاد جامعه دارد. اجازه دادن به دانش آموزان برای تکمیل تحصیلات، دسترسی به تغذیه، جلوگیری از خشونت علیه کودکان، سلامت روانی کودکان، دسترسی به اطلاعات موثق در مورد چگونگی ایمن نگه داشتن خود و دیگران و منفعت های جمعی مانند اجازه کار به والدین، همه از فواید بازکردن مدارس است.

وی با بیان اینکه باید به این موضوع نیز دقت داشت که آموزش مجازی برای قشر قابل توجهی از دانش آموزان مناطق محروم، حاشیه نشین ها و افرادی با بضاعت مالی کم امکان پذیر نیست افزود: در تصمیم گیری برای بازگشایی مدارس یا باز نگه داشتن آنها باید عوامل متعددی ارزیابی شوند اما در مجموع در اپیدمیولوژی کووید ۱۹ ممکن است شرایط از یک مکان به مکان دیگر در یک کشور متفاوت باشد

وی با تاکید بر اینکه باید در بحث بازگشایی مدارس مزایا و خطرات احتمالی را برای کودکان و کارکنان در کنار هم در نظر گرفت افزود: چند پرسش اساسی را باید مدیران محلی در نظر گرفته و با پاسخگویی به آنها اقدامات خود را برای بازگشایی مدارس انجام دهند. شدن انتقال در منطقه ای که مدرسه فعالیت می کند چگونه است؟ موارد کم یا نادر هستند یا انتقال شدید در حال رخ دادن است؟ تأثیر کلی تعطیلی مدارس بر آموزش و بهداشت عمومی در مورد جمعیت آسیب پذیر و حاشیه نشین ها (به عنوان مثال دختران، آوارگان یا معلولین) چیست؟ آیا استراتژی های یادگیری از راه دور اثربخش هستند؟ آیا مقامات محلی بهداشت قادر به اقدام سریع در شرایط بحرانی هستند؟ ظرفیت مدارس برای فعالیت ایمن چگونه است؟ آیا مدرسه ها با مقامات محلی بهداشت عمومی همکاری می کنند؟ که پاسخ به همه این سوالات نیاز به بررسی های علمی و اجرایی دارد.

این اپیدمیولوژیست بیماری های عفونی با بیان اینکه وقتی به راهبردهای بازگشایی مدارس و صنوف از آفریقای جنوبی تا فنلاند نگاه کنیم، برخی الگوهای دلگرم کننده ظاهر می شوند افزود: آنها با ترکیبی از کوچک نگه داشتن گروه های دانش آموزی، کاهش تعداد روزهای مدارس، و نیاز به ماسک و برخی از فاصله های اجتماعی به ایمن نگه داشتن مدارس و اجتماعات و همچنین به کنترل بیماری در جمعیت دانش آموز و معلمان و کارکنان آموزشی کمک کرده اند.

کارآموزیان با تاکید بر اینکه بازگشایی مدارس باید با نظر کارشناسان محلی و منطقه ای و پس از بررسی دقیق و تحلیل گزارش شرایط اپیدمی در هر منطقه صورت گیرد افزود: به عبارتی تصمیم گیری برای تعطیلی کامل، تعطیلی موقت یا بازگشایی مدارس باید با استفاده از یک رویکرد مبتنی بر ریسک، به حداکثر رساندن منافع آموزشی، رفاهی و بهداشتی برای دانش آموزان، معلمان، کارکنان و جلوگیری از شیوع بیشتر کووید ۱۹ در جامعه صورت پذیرد.

بعید است که به واکسنی دست پیدا نکنیم

این دکترای بهداشت عمومی و جمعیت دانشگاه بریتیش کلمبیا در پاسخ به این سوال که آیا احتمال دارد کروناویروس نیز مانند ایدز واکسنی نداشته باشد؟ به ایسنا گفت: در حال حاضر، شواهد کافی در مورد اثربخشی یا مدت زمان ایمنی با واسطه آنتی بادی برای صدور "گذرنامه مصونیت" که در مورد ابولا صادر می شد وجود ندارد. گزارشات پراکنده ای هم از ابتلای مجدد افراد و احتمال انتقال حتی بعد از بهبود بیماری هم وجود دارد که همین کار تولید واکسن را تا حدودی با مشکل ایجاد شده اما ماهیت ویروس کرونا با HIV فرق دارد و بعید است که به واکسنی دست پیدا نکنیم.

وی به دلایل توقف فاز سوم واکسن اکسفورد اشاره کرد و گفت: فاز سوم واکسن آکسفورد به دلیل بروز عوارض نخاعی

در یک بیمار بوده و ربطی به اثر بخشی ویروس ندارد اما در مجموع نکته مهم این است که بدانیم حتی اگر واکسنی هم مهیا شود به احتمال زیاد اثربخشی خیلی بالایی مانند واکسن فلج اطفال نخواهد داشت. این اپیدمیولوژیست بیماری های عفونی در پاسخ به این سوال که آیا کشورهایی که انواع مختلفی از استراتژی مصونیت گله را امتحان کرده اند نتایج مثبتی دیده اند؟ گفت: مصونیت گله یک مفهوم کلیدی برای کنترل همه گیری هاست ولی برای کووید ۱۹ باید شفاف سازی شود که منظورمون چیست؟

"ایمنی گله ای" در مورد کووید ۱۹ معنی نمی دهد

کارآموزیان ادامه داد: یک سوال اساسی در مورد کووید ۱۹ این است که چگونه و چه زمانی می توان مصونیت گله را به دست آورد و با چه هزینه ای؟ شواهد اندکی وجود دارد که نشان دهد گسترش SARS-CoV-2 ممکن است به طور طبیعی قبل از ایمن شدن حداقل در ۶۰ درصد از جمعیت متوقف شود. سوال دیگر این است که برای دستیابی به ایمنی ۶۰ درصدی جمعیت چه کاری لازم است انجام شود و با توجه به اینکه ما در حال حاضر نمی دانیم مصونیت طبیعی بدست آمده از SARS-CoV-2 چقدر طول می کشد و اینکه آیا ممکن است چندین بار عفونت مجدد قبل از رسیدن به ایمنی طولانی لازم باشد؟

وی با بیان اینکه مصونیت جمعیت به طور معمول از طریق بررسی مقطعی تست های سرولوژی تخمین زده می شود اظهار کرد: بررسی های انجام شده در کشورهایی که در اوایل اپیدمی کووید ۱۹ تحت تأثیر قرار گرفته اند مانند اسپانیا و ایتالیا، حاکی از آن است که شیوع آنتی بادی در سراسر کشور بین یک تا ۱۰ درصد متغیر بوده و در مناطق شهری پر جمعیت حداکثر ۱۰ تا ۱۵ درصد تحت تأثیر قرار گرفته اند و این با پیش بینی های قبلی انجام شده توسط مدل های ریاضی بدست آمده نیز سازگار است. به عبارتی ایمنی گله ای از طریق ابتلای درصد بالایی از مردم به بیماری در مورد کووید ۱۹ معنی نمی دهد و به راحتی بدست نمی آید و این نگاه صرفا منجر به مرگ و میر بسیار بالا خواهد شد. این متخصص بهداشت با تأکید بر اینکه تنها داشتن یک واکسن موثر، ایمن ترین راه برای رسیدن به ایمنی گله در مورد کووید ۱۹ خواهد بود ادامه داد: از طرفی با توجه به اینکه تولید و تحویل واکسن در ابتدا محدود خواهد بود، اولویت باید با کادر درمانی، جمعیت های بسیار در معرض خطر، افراد آسیب پذیر و مسن و افرادی که در معرض خطر شدید بیماری هستند، باشد.

به دوران قبل از کرونا برخوایم گشت اما نه در چند ماه آینده

این دکترای بهداشت عمومی و جمعیت دانشگاه بریتیش کلمبیا در پاسخ به این سوال که "آیا مردم جهان دوباره به زندگی قبلی خود باز خواهند گشت؟" به ایسنا گفت: بله این اتفاق قطعاً خواهد افتاد اما نه در چند ماه آینده. تا زمانی که واکسن موثر در سراسر دنیا پخش نشود باید یاد بگیریم که با ویروس همزیستی کنیم و با سرمایه گذاری در زیرساخت های بهداشتی و اجتماعی و رفتار بهتر با محیط زیست، خود را برای پاندمی های بعدی بیشتر مهیا کنیم. وی با بیان اینکه کووید ۱۹ بیماری است که به احتمال قوی ریشه کن نخواهد شد و بعد از دستیابی به واکسن موثر احتمالاً حالتی شبیه بیماری های عفونی تنفسی دیگر پیدا خواهد کرد گفت: تأکید می کنم که فعلاً چیزهای زیادی است که درباره رفتار ویروس کرونا نمی دانیم اما روز بروز درکمان نسبت به این ویروس بهتر می شود اما در مجموع پیش بینی رفتار کووید ۱۹ سخت است.

این اپیدمیولوژیست بیماری های عفونی در پاسخ به این سوال که آیا می توان پاندمیک کروناویروس ۲۰۲۰ را با پاندمیک آنفلوآنزای اسپانیایی ۱۹۱۸ مقایسه کرد؟ گفت: تفاوت های کلیدی در زمینه های سیاسی، اجتماعی و بهداشتی سال ۱۹۱۸ و ۲۰۲۰ وجود دارد که علاوه بر تفاوت های ویروسی واضح بین آنفلوآنزا و SARS-CoV-2، نشاندهنده این امر است که مقایسه این دو مقایسه دقیقی نیست.

کارآموزیان با بیان اینکه امروز ما در حال شیوع یک بیماری همه گیر هستیم که به طور کلی، مردم به صورت فعال در اقدامات بی سابقه ای برای ایجاد اختلال در انتقال SARS-CoV-2 همکاری می کنند افزود: سیستم بهداشتی و نظام مراقبت بیماری ها در حال حاضر بسیار بهتر از صد سال پیش است. به هر حال مطمئناً تا رسیدن به واکسن موثر و انجام واکسیناسیون در سطح وسیع، تعداد مرگ و میر افزایش پیدا خواهد کرد اما خیلی بعید است که با تجربه ای شبیه آنفلوآنزای همه گیر سال ۱۹۱۸ مواجه شویم.

علائم کووید ۱۹ می تواند ماه ها در افراد ادامه داشته باشد

این دکترای بهداشت عمومی و جمعیت دانشگاه بریتیش کلمبیا درباره عوارض پس از بهبودی در بیماران کرونایی نیز گفت: علائم کووید ۱۹ گاهی اوقات می تواند ماه ها در افراد ادامه داشته باشد. این ویروس می تواند به ریه ها، قلب و مغز آسیب برساند که این امر خطر مشکلات سلامتی طولانی مدت را افزایش خواهد داد.

وی با بیان اینکه به طور کلی اکثر افرادی که به ویروس کرونا مبتلا هستند طی چند هفته کاملاً بهبود می یابند افزود: در برخی از افراد (حتی کسانی که نسخه خفیف بیماری داشتند) پس از بهبودی اولیه علائم را همچنان تجربه کرده که در این میان افراد مسن و افراد با بیماریهای زمینه ای به احتمال زیاد علائم طولانی مدت کووید ۱۹ را تجربه می کنند. لازم بذکر است که بسیاری از تأثیرات طولانی مدت این بیماری هنوز ناشناخته است.

کارآموزیان در بخش پایانی گفت و گوی خود با ایسنا با تأکید بر اینکه هیچ کشور و سیستم بهداشتی بدون همکاری شهروندان قادر به کنترل این بیماری نخواهد بود خاطر نشان کرد: ما همه وظیفه فردی و اجتماعی داریم که توصیه

های بهداشتی رو تا حد امکان رعایت کنیم. دانش در مورد ویروس جدید کرونا به سرعت در حال تکامل است، پس اطلاعات و توصیه ها ممکن است مرتباً تغییر کنند و در این راستا نیز بازار شیعه درباره کووید ۱۹ قطعاً داغ خواهد بود اما مهم این است که صرفاً به اطلاعات سازمان های معتبر بهداشتی و منابع مانند WHO و CDC اعتماد کنید.